



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Petra Polácha v právní věci žalobce: **URTENA, SE**, se sídlem Hradec Králové, Zemědělská 1139, proti žalovanému: **Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-venkov**, se sídlem Brno, Úzká 471/6, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného,

t a k t o :

- I. Katastrálnímu úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrálnímu pracovišti Brno-venkov, se ukládá, aby do katastru nemovitostí na LV č. 337, pro k.ú. Biskoupky na Moravě, obec Biskoupky, okres Brno-venkov, **zaznamenal** vlastnické právo žalobce k nemovitostem:
 1. pozemku - parcele č. 48 o výměře 541 m², zastavěná plocha a nádvoří
 2. pozemku - parcele č. 1260, o výměře 554 m², parcela zjednodušené evidence, původ pozemkový katastr (PK)
 3. stavbě domu č. p. 33, budova s číslem popisným, rodinný dům, stojícímu na parcele p. č. 48 o výměře 541 m², zastavěná plocha.
- II. Žalovaný **je p o v i n e n** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 2 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci:

Žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně dne 7. 2. 2013 se žalobce domáhá, aby soud uložil žalovanému, aby přestal být ve věci záznamového řízení vedeného pod sp. zn. Z-30917/2012-703 nečinný, a současně uložil žalovanému, aby do katastru nemovitostí na LV č. 337, k. ú. Biskoupky na Moravě, obec Biskoupky, okres Brno-venkov zaznamenal vlastnické právo žalobce k nemovitostem:

- 1) pozemku na parcele č. 48 o výměře 541 m², zastavěná plocha
- 2) pozemku na parcele č. 1260, o výměře 554 m², parcela zjednodušené evidence, původ pozemkový katastr
- 3) stavbě domu č. p. 33, objektu k bydlení, stojícímu na parcele p. č. 48 o výměře 541 m², zastavěná plocha.

II.

Obsah žaloby:

Návrhem žalobce ze dne 8. 11. 2012 zahájil žalovaný dne 9. 11. 2012 záznamové řízení pod č.j. Z-30917/2012-703. Žalobce jako podklad pro provedení záznamu předložil věcně a fakticky správný opravný rozhodčí nález č. 1/2011 - opravný, vydaný rozhodcem Ing. Z. N., s právní mocí ke dni 26. 9. 2012, který pro žalobce konstituoval vlastnické právo k výše uvedeným nemovitostem. Podle žalobce žalovaný nepostupoval v souladu s § 7 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 265/1992 Sb.“) a neprovedl záznam ve lhůtě 30 dnů. Povinností žalovaného bylo provést záznam do 9. 12. 2012, tato lhůta byla překročena k datu podání žaloby skoro o dva měsíce. Procesní postup žalobce v podané žalobě odůvodnil odkazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č.j. 7 Aps 3/2008-98.

Současně žalobce uvedl, že na základě téhož právního titulu, rozhodčího nálezu č. 1/2011 - opravný ze dne 24. 9. 2012 byl Katastrálním úřadem pro Pardubický kraj, Katastrálním pracovištěm Svitavy, záznam vlastnictví navrhovatele k nemovitostem proveden. I v případě, že se na záznamové řízení zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) nepoužije, je žalobce toho názoru, že byl žalovaný povinen respektovat zásadu dobré správy podle § 8 odst. 1 správního řádu.

Podáním ze dne 5. 4. 2013 žalobce doplnil podanou žalobu tak, že odkázal rovněž na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98 a rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 9. 2005, sp. zn. 30 Cdo 2191/2005, které vymezily hlediska přezkumu listin předložených k provedení záznamu. Z § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. vyplývá, že je katastrální úřad pouze oprávněn zjistit, zda je předložená listina bez chyb v psaní, počtech a jiných zjevných nesprávnostech. Není tak oprávněn listinu přezkoumávat z jiných hledisek než vymezených v § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., tzn. v souzené věci z hlediska obsahu tohoto právního úkonu. Dále žalobce setrval na tvrzeních uvedených v podané žalobě.

III.

Vyjádření žalovaného:

Žalovaný ve vyjádření doručeném Krajskému soudu v Brně dne 22. 3. 2013 uvedl, že přípisem ze dne 4. 12. 2012 oslovil Český zeměměřický a katastrální úřad za účelem vydání stanoviska, zda předložená listina je způsobilým podkladem pro zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí záznamem. Po poradě dospěl k závěru, že tato listina je pro provedení záznamu bezpředmětná pro jiné zjevné nesprávnosti podle § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb. Podle žalovaného je za jinou zjevnou nesprávnost třeba považovat i skutečnost, že listina byla vydána orgánem nepříslušným. Podle § 2 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“) lze rozhodčí smlouvu platně uzavřít, jestliže strany by mohly o předmětu sporu uzavřít smír. V řízení před rozhodcem však bylo konstatováno pouze to, co si strany sjednaly v dohodě ze dne 7. 12. 2011. Sjednání propadné zástavy v dohodě stran žalovaný považoval za právně nepřipustné. I tak je žalovaný toho názoru, že se jedná o skutečnost, na které se strany shodly, a tudíž nebylo třeba vést rozhodčí řízení, neboť zde žádný spor nevznikl. Spor mohl být veden pouze o platnosti smluvního ujednání. S pouhým ujednáním, že nemovitosti přecházejí k určitému datu na jinou osobu, zákon vznik vlastnického práva k této nemovitosti nespojuje, neboť by tak došlo k obcházení institutu vkladu práva do katastru nemovitostí. Rozhodčí nález nemůže nahradit rozhodnutí katastrálního úřadu o povolení vkladu věcného práva do katastru nemovitostí. Rozhodce určením vlastnického práva k nemovitostem překročil svoji pravomoc. Způsob nabytí vlastnického práva k nemovitostem tímto způsobem právní řád nezná. Smluvní strany předmětným rozhodčím nálezem obešli jejich vkladovou povinnost. Žalovaný je toho názoru, že zásada dobré správy nebyla jeho postupem porušena. V případě půjčky je podle žalovaného naturální restituce nepřipustná. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout.

IV.

Replika žalobce:

V replice doručené soudu dne 23. 4. 2013 žalobce z tvrzení, že se žalovaný o záznamu na základě rozhodčího nálezu poradil s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním dovodil, že se tento k rozhodčímu nálezu vůbec nevyjádřil nebo vyjádřil tak, že je rozhodčí nález listinou způsobilou k provedení záznamu, jinak by se žalovaný na jeho stanovisko odvolal. Žalobce nesouhlasil s názorem žalovaného, že nedostatek pravomoci k vydání rozhodčího nálezu lze považovat za jinou zřejmou nesprávnost. Žalovaný neměl pravomoc v záznamovém řízení toto posuzovat, neboť o pravomoci rozhodce může rozhodovat pouze rozhodčí senát nebo obecný soud. Žalovaný nebyl oprávněn posuzovat rozhodčí nález podle jeho obsahu. Žalobce rovněž nesouhlasil s nepřipustností naturální restituce a tuto přirovnal ke zřízení zástavního práva k nemovitosti. Žalobce poukázal, že právním titulem pro záznamové řízení nebylo pouze ujednání stran, že nemovitosti k určitému datu přecházejí do vlastnictví druhé smluvní strany, ale tímto titulem byl pravomocný rozhodčí nález. Žalobce se nedopustil žalovaným tvrzeného obcházení zákona a odkázal na zásadu, co není zakázáno je dovoleno. Žalobce je toho názoru, že svým postupem neporušil zákon. Žalovanému nepřísluší posuzovat ujednání smluvních stran, pokud neodporuje zákonu.

V.

Vyjádření žalovaného k replice žalobce:

Podáním doručeným zdejšímu soudu dne 26. 4. 2013 reagoval žalovaný na repliku žalobce. Žalovaný je toho názoru, že postupoval v souladu s § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., neboť neprovedl záznam v katastru nemovitostí na základě rozhodčího nálezu pro jinou

zřejmou nesprávnost v listině a zároveň s odkazem na § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb. vrátil žalobci přiložené listiny jako nezpůsobilé k vykonání záznamu a řízení vedené pod sp. zn. Z-30917/2012-703 ukončil. V čem spatřoval žalovaný jinou zřejmou nesprávnost, podrobně popsal ve vyjádření ze dne 21. 3. 2013, na něž odkázal.

VI.

Právní hodnocení soudu:

Soud se nejprve zabýval dostatkem aktivní i pasivní legitimace ve smyslu ust. § 82 a § 83 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a dodržením lhůty pro podání žaloby (§ 84 s.ř.s.); teprve v případě dostatku aktivní a pasivní legitimace a dodržení lhůty se může soud zabývat dalšími podmínkami řízení o žalobě vyplývajících z § 82 s.ř.s.

Aktivní legitimace dle ust. § 82 s.ř.s. svědčí každému, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech zásahem správního orgánu. Určující skutečností pro vyslovení závěru o existenci aktivní legitimace na straně žalobce je tedy fakt tvrzení přímého zkrácení na právech zásahem správního orgánu, nikoli skutečnost, že k přímému zásahu do práv žalobce skutečně došlo (to je již otázkou pro posouzení žaloby v meritu). Tato podmínka řízení je splněna, neboť takové tvrzení je součástí podané žaloby.

Pokud jde o legitimaci pasivní, ust. § 83 s.ř.s. stanoví, že žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah. O identifikaci žalovaného není v souzené věci sporu, spornou není ani skutečnost, že jde o správní orgán. I tato podmínka řízení je splněna.

Pokud jde o podmínku včasnosti žaloby vyplývající z ust. § 84 odst. 1 s.ř.s., je i tato podle názoru soudu splněna. Žaloba byla totiž podána ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce o posledním z úkonů žalovaného, v nichž spatřuje nezákonný zásah, dozvěděl. V daném případě je posouzení této podmínky specifické. Žalobce se podanou žalobou domáhá vyslovení nezákonnosti zásahu žalovaného spočívajícího v neprovedení záznamu do katastru nemovitostí. Jedná se tedy o obdobu žaloby proti nečinnosti správního orgánu, která je však v souzeném případě vyloučena, jelikož záznamové řízení není ukončeno vydáním rozhodnutí ani osvědčení. Správní orgán byl povinen ve lhůtě 30 dnů od podání návrhu provést záznam nebo vrátit listinu tomu, kdo ji vyhotovil (§ 8 odst. 2 a § 7 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb.) Návrh na zahájení záznamového řízení byl žalovanému doručen dne 9. 11. 2012. Žalovaný byl povinen provést záznam do 9. 12. 2012. Žalovaný v této lhůtě záznam neprovedl. Lhůta k podání žaloby, která by uplynula dne 9. 2. 2013, byla zachována.

Otázkou, zda lze provedení nebo neprovedení záznamu do katastru nemovitostí považovat za zásah a úspěšně se proti tomuto úkonu bránit prostřednictvím správní žaloby podle § 82 a násl. s.ř.s., se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č.j. 7 Aps 3/2008–98, v němž tento soud dospěl k závěru, že soudní ochrany proti provedení či neprovedení záznamu do katastru nemovitostí podle § 7 a § 8 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, se lze ve správním soudnictví domáhat v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. s.ř.s. Při vyslovení tohoto závěru rozšířený senát Nejvyššího správního soudu přihlédl zejména ke skutečnosti, že se proti výsledku záznamového řízení nelze domáhat soudní ochrany jinou žalobou. Žalobci by tak bylo odepřeno právo podrobit akt veřejné správy soudnímu přezkumu, přičemž takový postup by

byl nepřipustný. K povaze záznamu do katastru nemovitostí Nejvyšší správní soud uvedl mimo jiné, že: „*Je zřejmé, že „produktem“ postupu podle § 8 zákona o zápisech nemá být formální pozitivní nebo negativní akt, nýbrž buď faktický úkon spočívající v provedení záznamu do státem vedené evidence, anebo faktický úkon, jenž je kombinací nečinnosti (neprovedení záznamu) a činnosti (vrácení listiny, která měla být podkladem provedení záznamu, tomu, kdo ji vyhotovil, případně doplněné nad rámec výslovných zákonných požadavků oznámením o tom, že příslušný orgán záznam neprovede a z jakých důvodů). Úkon, ať již pozitivní (provedení záznamu) či negativní (neprovedení záznamu), podle § 7 a 8 zákona o zápisech tedy podle všeho má povahu tzv. jiného úkonu podle § 158 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.*“ Provedení či neprovedení záznamu do katastru nemovitostí je třeba považovat za zásah, proti kterému je přípustná žaloba ve správním soudnictví podle § 82 a násl. s.ř.s.

Písemností ze dne 21. 3. 2013, č.j. Z-30917/2012-703 žalovaný podání žalobce vrátil s odůvodněním, že opravný rozhodčí nález č. 1/2011 ze dne 24. 9. 2012 nebyl shledán jako listina způsobila pro zápis záznamu do katastru nemovitostí pro zřejmé nesprávnosti ve smyslu § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb. a listina byla následně žalovaným vrácena orgánu, který ji vydal.

Stěžejní otázkou v souzené věci bylo naplnění podmínky nezákonnosti zásahu spočívajícího v neprovedení záznamu do katastru nemovitostí na základě žalobcem předloženého rozhodčího nálezu. Spornou otázkou mezi žalobcem i žalovaným bylo, zda žalovaný nevybočil z rámce vymezeného v § 8 zákona č. 265/1992 Sb. při posuzování způsoblosti listiny k vykonání záznamu.

Podle ust. § 63 odst. 4 zák. č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí, účinném od 1. 1. 2014 platí, že zápisy do katastru na základě listin doručených katastrálnímu úřadu přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů (tedy podle zákona č. 265/1992 Sb.).

Podle ust. § 7 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. platí, že práva uvedená v § 1 odst. 1, která vznikla, změnila se nebo zanikla ze zákona, rozhodnutím státního orgánu, příklepem licitátora na veřejné dražbě, vydržením, přírůstkem a zpracováním, se zapisují záznamem (dále jen „záznam“) údajů na základě listin vyhotovených státními orgány a jiných listin, které podle zvláštních předpisů potvrzují nebo osvědčují právní vztahy, do katastru. Práva, která se do katastru zapisují podle § 1 odst. 2 na základě zvláštního zákona, se zapisují způsobem obdobným záznamu.

Podle ust. § 7 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb. platí, že listiny vyhotovené státními orgány a jiné listiny podle odstavce 1 zasílají jejich zhotovitelé katastrálnímu úřadu k provedení záznamu do katastru ve lhůtě do 30 dnů ode dne jejich pravomoci nebo do 30 dnů ode dne jejich vyhotovení.

Podle ust. § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. platí, že katastrální úřad zjistí, zda je předložená listina bez chyb v psaní nebo počtech a bez jiných zřejmých nesprávností a zda navazuje na dosavadní zápisy v katastru.

Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb. platí, že je-li listina vyhotovena státním orgánem nebo jiná listina způsobilá k vykonání záznamu, provede katastrální úřad zápis do katastru, jinak vrátí listinu tomu, kdo ji předložil.

Žalovaný postavil svůj závěr o nezpůsobilosti rozhodčího nálezu jako podkladu pro provedení záznamu na skutečnosti, že obsahuje jiné zřejmé nesprávnosti ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. Tuto jinou zřejmou nesprávnost spatřoval žalovaný v nedostatku pravomoci rozhodce rozhodnout o určení vlastnického práva k nemovitostem.

K otázce postupu katastrálního úřadu v rámci záznamového řízení se v rozsudku ze dne 26. 9. 2005, sp. zn. 30 Cdo 2191/2005 vyjádřil Nejvyšší soud následovně: „*Ustanovení § 7 zák. č. 265/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zakotvuje evidenční systém, který se vztahuje na právní vztahy, jejichž vznik, změna nebo zánik závisí na skutečnosti, na které katastrální úřady nemohou mít vliv. Záznam má pouze deklaratorní (evidenční) účinky, což znamená, že se jím zapisují do katastru práva, které vznikla, změnila se nebo zanikla nezávisle na provedení záznamu, tj. nezávisle na činnosti katastrálního úřadu. Jejich existence nezávisí na tom, jestli jsou zapsána do katastru či nikoliv. Záznam v žádném případě nemá právotvorné (konstitutivní) účinky. Na provedení záznamu se nevztahuje správní řád, který se vztahuje na řízení o povolení vkladu. Při provedení záznamu se nevydává žádné rozhodnutí; katastrální úřad je pouze oprávněn zjistit, zda předložená listina je bez chyb v psaní nebo počtech a bez jiných zřejmých nesprávností. V případě, že listina vyhovuje těmto požadavkům, katastrální úřad záznam provede. Nemá však zákonnou možnost zkoumat listinu předloženou k provedení záznamu z jiných hledisek než je stanoveno v § 8 odst. 1 cit. zákona. Na základě pravomocného rozhodnutí správního orgánu nebo soudu (nejedná-li se o nicotný právní akt), které nemá vady uvedené v § 8 odst. 1 cit. zákona, je katastrální úřad povinen záznam provést.*“

Z uvedeného vyplývá, že katastrální úřad je povinen podrobit listinu předloženou jako podklad pro záznam pouze přezkumu formálního charakteru. Katastrálnímu úřadu nepřisluší zabývat se předloženou listinou z hlediska její věcné správnosti. Ve smyslu ust. § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. je třeba považovat za „jinou zřejmou nesprávnost“ pouze chybu, ke které došlo zjevným okamžitým selháním duševní či mechanické činnosti osoby, za jejíž účasti bylo rozhodnutí vyhlášeno či vyhotoveno a která je každému zřejmá. Soud při výkladu pojmu „jiné zřejmé nesprávnosti“ použité v ust. § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. vyšel z konstantního výkladu, zastávaného soudy ve vztahu k pojmu „jiná zjevná nesprávnost“, použitým v ust. § 164 o.s.ř. i § 54 odst. 4 s.ř.s., podle nichž platí, že předseda senátu opraví v rozsudku kdykoliv i bez návrhu chyby v psaní a v počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti, resp. že předseda senátu opraví v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní, počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Ust. § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb. obsahuje obdobný text („Katastrální úřad zjistí, zda je předložená listina bez chyb v psaní nebo počtech a bez jiných zřejmých nesprávností...“). K uvedenému výkladu dospěl Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 27. 9. 1968, sp. zn. 2 Cz 57/68, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 37/1969 a ani Nejvyšší správní soud se od tohoto výkladu předmětného pojmu v obdobném znění, zakotveném v ust. § 54 odst. 4 s.ř.s. neodchýlil (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ans 3/2006 - 123). Některé z důvodů, pro které katastrální úřad odmítl záznam (viz shora citované vyjádření žalovaného k žalobě) nelze podřadit pod chyby, k nimž by došlo zjevným okamžitým selháním duševní či mechanické činnosti osoby, za jejíž účasti bylo rozhodnutí vyhlášeno či vyhotoveno a které by byly každému zřejmé.

Při výkladu pojmu nicotný právní akt (vzhledem k výkladu postupu katastrálního úřadu v rámci záznamového řízení uvedenému ve shora citovaném rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2005, č. j. 30 Cdo 2191/2005) vyšel soud z definice nicotného správního aktu, jak ji vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001 - 96, v němž je uvedeno, že za nicotný správní akt je nutno považovat ten akt, který trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec nelze považovat za rozhodnutí. Takovými vadami jsou například absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí. S ohledem na žalovaným uvedené důvody pro odmítnutí záznamu je důležité zabývat se otázkou případného absolutního nedostatku pravomoci rozhodce, jeho absolutní nepřislušností, případně otázkou nedostatku právního podkladu k vydání rozhodnutí či požadavku plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné.

Podle § 2 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“) o rozhodčím řízení lze rozhodčí smlouvu platně uzavřít, jestliže by strany mohly o předmětu řízení uzavřít smír. Toto ustanovení dále odkazuje v poznámce pod čarou na § 99 o.s.ř. Právo platně uzavřít rozhodčí smlouvu a uspořádat právní vztahy mezi stranami sporné je tedy na základě § 2 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení limitováno možností uzavřít o předmětu řízení smír (arbitrovatelnost sporu).

K charakteru věci, v níž lze uzavřít smír, se vyjádřil Nejvyšší soud v usnesení ze dne 26. ledna 2011, sp. zn. 25 Cdo 2039/2008, podle kterého: „*Povaha věci připouští uzavření smíru (§ 67 o.s.ř.) zpravidla ve věcech, v nichž jsou účastníci v typickém dvoustranném poměru, jestliže hmotněprávní úprava nevyklučuje, aby si mezi sebou upravili právní vztahy dispozitivními úkony. Povahou věci je vyloučeno uzavřít smír zejména ve věcech, v nichž lze zahájit řízení i bez návrhu, ve věcech, v nichž se rozhoduje o osobním stavu, nebo ve věcech, v nichž hmotné právo nepřipouští vyřízení věci dohodou účastníků právního vztahu.*“ V souzené věci se však nejednalo o žádný z případů, ve které by bylo uzavření smíru nepřipustné.

Výrok opravného rozhodčího nálezu č. 1/2011 – opravný zněl: „*Určuje se, že URTEA, SE, se sídlem Hradec Králové, Zemědělská 1139, PSČ 500 03, IČO: 24177261, zapsaným v Obchodním rejstříku při Městském soudě v Praze v odd. H, vl. 457, je ke dni 17. 12. 2011 vlastníkem těchto nemovitostí:...*“ Rozhodčím nálezem tak bylo určeno vlastnické právo žalobce k uvedeným nemovitostem. Další otázkou, kterou se zdejší soud zabýval s ohledem na možnost uzavření smíru, bylo posouzení, zda lze uzavřít smír ve věcech, v nichž by bylo lze rozhodnout o předmětu řízení určovací žalobou ve smyslu § 80 o.s.ř.

Možnost uzavření smíru ve věci určení vlastnictví k nemovitému majetku opakovaně připouští judikatura Nejvyššího soudu (například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 30 Cdo 626/2013). Z odůvodnění předmětného rozhodčího nálezu vyplývá, že žalobce uzavřel dne 7. 12. 2011 s JUDr. K. T. dohodu, kterou se jmenovaná zavázala uhradit mu v termínu do 17. 12. 2011 částku 4.792.500 Kč s příslušenstvím; v případě, že by uvedená částka nebyla do této doby uhrazena, byl žalobce oprávněn podle článku II odst. 5 dohody požadovat naturální restituci formou určení, že nemovitý majetek dlužníka, který je ke dni 7. 12. 2011 zapsán v Katastru nemovitostí jako jeho vlastnictví, se s účinností ke dni 17. 12. 2011 stává vlastnictvím žalobce. V odůvodnění rozhodčího nálezu

je dále uvedeno, že dlužník ke dni 17. 12. 2011 dlužnou částku neuhradil, žalobce podal k rozhodci rozhodčí žalobu na určení vlastnictví k nemovitostem; na dotaz rozhodce dne 18. 12. 2011 dlužník sdělil, že částku 4.792.500 Kč žalobci ani zčásti neuhradil. Z rozhodčího nálezu tedy vyplývá, že mezi žalobcem a JUDr. K. T. bylo sjednáno, že v případě neuhrazení dlužné částky má žalobce možnost požadovat naturální restituci formou určení, že nemovitý majetek dlužníka se stává vlastnictvím žalobce. Jak již bylo řečeno, judikatura Nejvyššího soudu konstantně připouští možnost uzavření soudního smíru ve věci určení vlastnictví k nemovitému majetku. Z nálezu nevyplývá, že by byl mezi dlužníkem a věřitelem sjednán automatický přechod vlastnického práva na základě splnění sjednané podmínky, nýbrž bylo dojednáno, že žalobce má v případě nezaplacení dluhu možnost požadovat určení, že nemovitý majetek se stává jeho vlastnictvím. Zároveň mezi věřitelem a dlužníkem byla uzavřena rozhodčí doložka vztahující se k majetkovým sporům z dohody uzavřené mezi žalobcem a JUDr. K. T. Z nálezu je rovněž zřejmé, že rozhodce zjišťoval, zda žalobce využil oprávnění k podání žaloby a zda dlužník nesplnil ve stanovené lhůtě svůj závazek. Dohodou mezi účastníky smlouvy (rozhodčí doložkou) bylo smluvně, že ve věci určení vlastnictví je oprávněn rozhodovat rozhodce Ing. Z. N. Úvaha žalovaného, že rozhodce rozhodoval o nesporné skutečnosti, je pouhou spekulací, neboť úkolem rozhodce bylo zjistit, zda jsou splněny podmínky pro výrok nálezu spočívající v uplatnění oprávnění žalobce vést spor o určení vlastnictví, zda došlo ke splnění sjednané podmínky a zda žalobou uplatněný nárok je v souladu s hmotným právem, případně se zásadami spravedlnosti (viz ust. § 25 odst. 3 zákona o rozhodčím řízení). Platí při tom, že rozhodce (rozhodčí soud) nenalézá právo, ale tvoří (eventuálně napevno staví, vyjasňuje, tedy narovnává) závazkový vztah v zastoupení stran. Jeho moc tak není delegována svrchovanou mocí státu, ale pochází od soukromé vlastní moci stran určovat si svůj osud. Rozhodčí nález je vynutitelný z důvodu vynutitelnosti závazku, který byl rozhodcem v zastoupení stran uzavřen. Uzavřením platné rozhodčí smlouvy se strany dobrovolně a vědomě vzdávají práva na projednání své věci nezávislým a nestranným soudem.

Není pravdivé stanovisko žalovaného, že mezi účastníky smlouvy mělo být sjednáno, že bez dalšího pouhým nesplněním dluhu přešlo vlastnické právo na žalobce; toto tvrzení je v rozporu s rozhodčím nálezem. Obdobně jako soud v řízení postupem podle ust. § 99 odst. 2 o.s.ř. rozhoduje o tom, zda smír uzavřený účastníky schválí, tedy zda se z pouhého smíru stane smír soudní, pak také úkolem rozhodce bylo v uvedeném případě rozhodnout, zda žalobní nárok vznesený žalobcem je či není v rozporu s hmotným právem, případně se zásadami spravedlnosti. Jak však opakovaně vyslovil Nejvyšší soud (například v rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 29 Cdo 1130/2011), v poměrech ust. § 2 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení jde o nedostatek arbitrability jen u těch sporů, u nichž povaha věci nepřipouští uzavřít smír, přičemž to, zda by (konkrétní) smír účastníků mohl být soudem schválen (tedy otázka, zda smír není v rozporu s právními předpisy), pak nemá na platnost rozhodčí smlouvy žádný vliv. Z uvedeného lze jednoznačně dovodit arbitrabilitu uvedené věci, přičemž katastrální úřad nemá žádnou pravomoc vstupovat do úvah ohledně zákonnosti předmětného nálezu; stejně tak by nebyl oprávněn přezkoumávat zákonnost soudního smíru či jiného rozhodnutí, které by uvedenou věc řešilo.

Ze shora vysloveného závěru je zřejmé, že vzhledem k důvodům pro odmítnutí záznamu uváděných žalovaným neobstojí ke konstatování nicotnosti, ani jiné zřejmé nesprávnosti rozhodčího nálezu žádný z nich.

Podle § 28 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení rozhodčí nález, který nelze přezkoumat podle § 27, nebo u něhož marně uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání podle § 27, nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný. Žalovaný byl povinen na základě opravného rozhodčího nálezu č. 1/2011 provést záznam do katastru nemovitostí. Postup žalovaného, kdy předloženou listinu vrátil orgánu, který ji vydal z důvodů uváděných žalovaným, byl tedy v rozporu se zákonem.

Na základě výše vysloveného soud shledal žalobní námitky důvodnými, neboť přisvědčil tvrzením žalobce ohledně nezákonnosti předmětného zásahu. Zakázal proto žalovanému do práv žalobce zasahovat uložením povinnosti provést žalobcem požadovaný záznam vlastnického práva.

V. Náklady řízení

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce měl ve věci plný úspěch, a přísluší mu proto právo na náhradu nákladů řízení, které před soudem důvodně vynaložil proti žalovanému jakožto účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Za účelně vynaložené náklady lze v souzené věci považovat zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 16. 1. 2014

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu